

ת"פ 58811/06/19 - מדינת ישראל נגד ויאם חסן

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"פ 58811-06-19 מדינת ישראל נ' חסן(עציר)

לפני כבוד השופט יחיאל ליפשיץ

המאשימה מדינת ישראל באמצעות פרקליטות מחוז חיפה (פלילי)

נגד

הנאשם

ויאם חסן

באמצעות בא כוחו - עו"ד באסל פלאח

גזר דין

מבוא

דניאל חלבי ז"ל (להלן: המנוח), היה בחור צעיר, תושב דלית אל כרמל, בן 19 שנים בלבד במוותו. ביום 25.5.19, במהלך קטטה אלימה שהרקע לה סתמי ומיותר, הוא נדקר למוות. מהמעט שלמדנו, המנוח היה צעיר, מוכשר ויפה תואר, בן למשפחה אוהבת ותומכת. מותו הטראגי היכה קשות במשפחתו ויצר מעגלי פגיעה משמעותיים. מי שגרם למות המנוח הוא הנאשם - צעיר אף הוא, יליד 1999 ותושב היישוב סאג'ור. במקור, הועמד הנאשם לדין בעבירה של רצח בכוונה תחילה, לפי ס' 300(א)(2) לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: החוק) אך במהלך ניהול ההליך הגיעו הצדדים להסדר טיעון במסגרתו תוקן כתב האישום באופן שהוא מייחס לו עבירת הריגה, לפי ס' 298 לחוק. הסדר הטיעון אף כלל הסכמות חלקיות לעונש כפי שיורחב להלן.

עיקרי כתב האישום המתוקן

המנוח, כאמור, היה יליד חודש 4/2001 והתגורר עם בני משפחתו בדלית אל כרמל (להלן: הישוב). במועדים הרלוונטיים לכתב האישום התגורר גם הנאשם ביישוב. במהלך חודש 3/2019 לערך, התגלע סכסוך בין הנאשם לבין המנוח בנוגע לקשר עם נערה מהיישוב. ביום 25.5.19 בשעות הצהריים, בשיחה טלפונית, התפתח ויכוח מילולי בין הנאשם למנוח על רקע אירוע שהתרחש בברכה ביישוב בקשר לנערה. בהמשך, ניהלו המנוח ואחיו איל מספר שיחות וכן חילופי התכתבויות בטלפון עם הנאשם, במהלכן סוכם כי ייפגשו באזור הברכה. על רקע הוויכוח לעיל, הגיע הנאשם עם אחיו ריאן, ועם 3 נוספים - חסין, סולטאן וחליל, ברכב סקודה אל כביש הנמצא סמוך לברכה. ברכב היו שתי אלות וסכין עם להב באורך של כ 11 ס"מ. למקום הגיעו גם המנוח ואחיו איל ברכב פולקסווגן; ובהמשך, הגיעו למקום גם אביו של המנוח וגיסו פאיז ברכב אופל.

באזור הברכה יצאו חליל וסולטאן מהסקודה; בהמשך, יצאו המנוח ואיל מרכב הפולקסווגן וניגשו את הסקודה, שאז יצאו ממנו גם הנאשם, ריאן וחסין. בשלב זה התפתחה במקום קטטה, במהלכה תקפו המעורבים אלו את אלו, תוך

שעשו שימוש באלות. בשלב מסוים, תוך כדי חילופי המכות והשימוש שנעשה באלות על ידי המעורבים, ומתוך שוויון נפש לאפשרות גרימת מות המנוח, דקר הנאשם את המנוח באמצעות הסכין 3 דקירות - 2 דקירות בבית שחי משמאל ודקירה אחת בחזה משמאל. כתוצאה ממעשי הנאשם, המנוח התמוטט על הכביש. בתגובה, איל, אשר הבחין כי הנאשם אוחז בידו בסכין והמנוח מוטל על הכביש, רדף אחר הנאשם והיכה בו באמצעות אלה במקומות שונים בגופו וכן בידו, עד אשר הסכין נשמטה מידו של הנאשם. מיד לאחר מכן, הנאשם וריאן נמלטו מהמקום בסקודה.

כתוצאה מהאירוע המתואר לעיל ומהשימוש באלות, נחבלו מספר מעורבים. למנוח נגרמו שני פצעי דקירה בבית השחי השמאלי, פצע דקירה בחזה משמאל, שני מוקדי דימום בקרקפת, וכן דימומים ושריטות נוספים. מות המנוח נגרם מהלם בעקבות פצע הדקירה בחזה שחדר ללב. כתב האישום המתוקן תיאר חבלות ופצעים גם אצל הנאשם, סולטאן וחסיין.

הסדר הטיעון

כאמור לעיל, הודיית הנאשם באה לאחר שכתב האישום תוקן במסגרת הסדר טיעון. הסדר הטיעון כלל הסכמות חלקיות לעונש ולפיהן המאשימה תעתור למאסר בפועל לתקופה של 10 שנות מאסר, ואילו ההגנה תוכל לעתור למאסר בפועל לתקופה של 7 שנות מאסר. עוד הוסכם כי הצדדים יטענו למאסר על תנאי ובנוגע לפיצויים. באשר לרכיב האחרון, הוסכם כי עובר לשיבת הטיעונים לעונש יפקיד הנאשם סכום של 50,000 ₪ בקופת בית המשפט (בפועל הופקד בקופת בית המשפט סכום של 20,000 ₪, וסכום נוסף של 30,000 ₪ הופקד אצל באי כוח משפחת המנוח); וכן הוסכם כי המאשימה תוכל לעתור למירב סכום הפיצוי האפשרי ואילו הנאשם יוכל לטעון בהקשר זה כראות עיניו.

עדות הוריו של המנוח לעונש, תסקיר נפגעי העבירה, ועמדת משפחת המנוח

שירות המבחן הכין תסקיר בנוגע למשפחת המנוח, לאחר ששוחח עמם וכן נעזר במידע שהתקבל מאנשי מקצוע המטפלים ותומכים בבני המשפחה. כפי שכבר צוין לעיל, מותו הטראגי של המנוח היכה קשות במשפחתו ויצר מעגלי פגיעה משמעותיים שעדיין ניכרים. ניתן היה להתרשם מכך גם בעת שאביו של המנוח העיד בפרשת התביעה וכן כאשר ההורים העידו במסגרת ראיות המאשימה לעונש. מטעמי צנעת הפרט לא אפרט את המידע שהובא בתסקיר, אך אציין בקצרה כי עולה תמונת נזק חמורה וקשה, להוריו של המנוח, לאחותו ולאחיו - כל אחד ואחת והשפעות המוות על חייו. זאת ועוד, שירות המבחן הפנה לכך כי המנוח מצא את מותו כאשר אחיו לידו וגם האב הגיע לזירה שניות ספורות לאחר שנדקר. מדובר במוות טראגי ובלתי צפוי שנחת על המשפחה כרעם ביום בהיר. כמו כן תואר חלקו המרכזי של המנוח בחיי המשפחה ונסקרו תכונותיו הטובות והעתיד המבטיח שבני המשפחה צפו לו. תואר כי בני המשפחה מתקשים להכיל את האובדן. השפעות האירוע על כל אחד מהם, בהקשר הנפשי, הרפואי, הנפשי, המשפחתי והתעסוקתי, הן קשות, חרף הסיוע והטיפול שהם מקבלים.

במסגרת עדות אמו של המנוח היא תיארה את מות בנה כרצח של כל משפחתה וכדבריה "נגמרו לנו החיים". אמו של המנוח עתרה לצדק, וטענה כי היא ומשפחתה לא הסכימו להסדר הטיעון. דבריה אלה נקשרים למכתב שנשלח ביום 28.3.22 אל פרקליטת מחוז חיפה על ידי באי כוחה הנוכחיים של משפחת המנוח (סומן ת/1 לעונש). במכתב זה נטען, בין היתר, כי משפחת המנוח לא נתנה הסכמה מדעת להסדר הטיעון.

תסקיר שירות המבחן בנוגע לנאשם

שירות המבחן סקר את תולדותיו של הנאשם - בן 22, נעדר עבר פלילי קודם, סיים 9 שנות לימוד ולאחר מכן עבד לפרנסתו. צוין כי הנאשם גדל במסגרת משפחתית מורכבת וללא יד מכוונת ומציבת גבולות. באשר לאירוע המתואר בכתב האישום המתוקן, טען הנאשם כי הוא חש מאוים ופעל מתוך מצוקה ופחד ומבלי שהפעיל שיקול דעת. אעיר בהקשר זה, כי בישיבת הטיעונים לעונש הדגיש בא כוח הנאשם כי מרשו אינו טוען להגנה עצמית כהגדרת מונח זה בדין. שירות המבחן הוסיף וציין כי הנאשם מביע אמפתיה ראשונית כלפי משפחת המנוח, מצליח להכיר בחומרת מעשיו ובפסול שבהם, ומבטא חרטה על הפגיעה שגרם. עוד צוין, כי הנאשם מבטא מוטיבציה להשתלב בהליך טיפולי. שירות המבחן העריך כי לא ניתן לשלול חזרה על התנהגות קודמת בעתיד וכי רמת הסיכון להישנות עבירות אלימות בעתיד הינה בינונית וברמת חומרה בינונית. על בסיס כלל הנתונים, שרק תמציתם הובא לעיל, הומלץ על שיבוצו של הנאשם בתוכנית טיפולית במסגרת מאסרו.

תמצית טענות הצדדים לעונש ודבר הנאשם

המאשימה עתרה - במסגרת טיעוניה הכתובים וכן בע"פ - לכבד את ההסדר, והוסיפה וביקשה כי העונש ייקבע על הרף העליון של הטווח המוסכם; וכי גם הפיצוי יועמד על המקסימום האפשרי. הודגשו הנסיבות הטרגיות של האירוע במהלכו נדקר המנוח למוות, לנגד עיני אביו ואחיו. באת כוח המאשימה הפנתה לנתוניו של המנוח - נער צעיר ומוכשר שעמד לפני גיוס; וכן ניתן דגש למעגלי הנזק שנגרמו לכל בני המשפחה כפי שבא לידי ביטוי בין היתר בתסקיר. צוין כי הסדר הטיעון הושג נוכח הקשיים הראייתיים שעלו, ובמיוחד לאחר שהתקבלו ראיות חדשות במהלך שמיעת ההליך. מדובר בהסדר שהוצג לבית המשפט לאחר שניתנה הסכמת משפחת המנוח שהיתה מיוצגת על ידי באת כוחה אותה עת. לצד זאת, הוזכר כי כיום משפחת המנוח מתנגדת להסדר. באת כוח המאשימה הדגישה כי לשיטתה העונש הראוי במקרה דנן הוא 10 שנות מאסר, נוכח חומרת האירוע, נסיבותיו, והפגיעה הקשה שנגרמה למשפחת המנוח. נטען כי ענישה זו אף תואמת את מדיניות הענישה הנוהגת במקרים שלא דווקא הסתיימו בהסדר טיעון.

גם בא כוח הנאשם עתר לאימוץ ההסדר, אך טען כי יש להעמיד את העונש על הרף התחתון של טווח הענישה. בהקשר זה הפנה בא כוח הנאשם לכך כי על פי כתב האישום המתוקן, הסכין בה עשה הנאשם שימוש היתה ברכב בו הגיע לאירוע והודגש כי אין מדובר ברכבו של הנאשם. במילים אחרות, לא הנאשם היה זה שהביא את הסכין לזירת האירוע. הודגש כי על פי כתב האישום המתוקן, עובר לדקירה התפתחה במקום קטטה מרובת משתתפים בה נעשה שימוש באלות, וגם נתון זה מדגיש כי דקירת המנוח לא היתה מתוכננת וקדמה לה אלימות מצד כלל הצדדים. זאת ועוד, גם הנאשם עצמו נפגע במהלך האירוע. בא כוח הנאשם הדגיש כי ניהולו של ההליך, עד השלב בו הוצג ההסדר, והעובדה כי ראיות משמעותיות התקבלו במהלכו של ההליך, הם אלה שהובילו להסדר הטיעון; ובמילים אחרות, אין מדובר בהליך שנוהל לשווא, ומיד עם תיקון כתב האישום באופן ששיקף את ההתרחשות בפועל, הודה הנאשם ונטל אחריות על מעשיו. בא כוח הנאשם הפנה לנתונים שעלו מתסקיר שירות המבחן, לקבלת האחריות של הנאשם על מעשיו, לאמפתיה שהוא חש כלפי משפחת המנוח ולרצונו לעבור הליך שיקומי. עוד נטען כי טווח הענישה עליו הוסכם תואם את מתחם הענישה במקרים דומים. לעניין הפיצוי, הושארה סוגיה זו לשק"ד בית המשפט בשים לב ששום סכום לא יביא מזר למשפחת המנוח.

במסגרת דברי הנאשם טרם גזר הדין הוא ביקש את סליחת משפחת המנוח והביע צער על מעשיו. הנאשם הוסיף ואמר "אח שלי נרצח ואני יודע איך זה לאבד בן משפחה, הלוואי שאני הייתי מת ולא הייתי עושה דבר כזה. אני מאוד מאוד מצטער ומתנצל".

דין ומסקנות

ההליך שלפניי הוא אחד מתוך שרשרת מעשי אלימות המתרחשים לצערנו לעתים תכופות וגורמים לאובדן חיים, להרס משפחות, לפגיעות קשות במישורים רבים ולאובדן תחושת הביטחון האישי והציבורי. הצדדים בהליך זה עתרו לטווח ענישה בין 7 ל 10 שנים לאחר שהגיעו להסדר טיעון שכלל את תיקונו של כתב האישום, באופן שעבירת הרצח הומרה לעבירת הריגה. אין עונש שירפא את אובדנה הכבד של משפחת המנוח, שכאבה היה בולט. בה בעת יודגש כי ההסדר אליו הגיעו הצדדים התבקש נוכח הראיות והעדויות שהובאו לפנינו. גם טווח הענישה עליו הסכימו הצדדים משקף ומאזן נכונה את נתוני המקרה, את מורכבותו, ואת מדיניות הענישה במקרים דומים. אזכיר, בקצרה, כי כתב האישום המקורי הוגש ביום 26.6.19 והתייחס לאירוע שהתרחש ביום 25.5.19. ביום 8.6.20 החלה שמיעת הראיות. זמן מה לאחר תחילת שמיעת הראיות טענו באי כוח הנאשם כי חומרי החקירה שהועברו אליהם חסרים, במובן זה שפריקות הטלפונים של המנוח ושל אחיו איל, הן חסרות ובלתי ממצות (ר' פרוטוקול הדיון מיום 13.7.20, עמ' 107). המאשימה שבה ובדקה את מכשירי הטלפון ואישרה את הטענות (ר' תשובת המאשימה מיום 19.8.20). בעקבות בדיקה נוספת שנערכה על ידי המאשימה והחומר החדש שהתגלה, נחקרו עדים נוספים וכלל חומרי החקירה החדשים הועברו לידי באי כוח הנאשם בסוף חודש 11/20 (ר' הודעת המאשימה מיום 25.11.20). הדבר אף הוביל לכך כי אביו של המנוח החל להעיד ביום 13.7.20, המשיך להעיד ביום 11.11.20, אך בעקבות חידוש החקירה הופסקה עדותו והוא סיים אותה רק ביום 21.4.21. אוסיף, כי בא כוח הנאשם נהג בחוכמה וכבוד רב כלפי אביו של המנוח כאשר זה העיד. בעקבות החקירה המחודשת, הועברו להגנה חומרי חקירה חיוניים מהם עלה, בין היתר, כי ולו מרבית המעורבים יכלו לצפות כי האירוע בין שני המחנות שנפגשו יהיה אלים. מסקנה זו גם עלתה מעדויות חלק מהעדים הרלוונטיים. עוד עלה מהראיות, כי עובר לדקירה התפתחה במקום קטטה בה נעשה שימוש באלות על ידי המעורבים. עוד אעיר, כי הסדר הטיעון הוצג טרם חקירתו הנגדית של אח המנוח, שכאמור בכתב האישום גם הוא נטל חלק באירוע. יש להניח כי גם נתון זה היווה חלק מהשיקולים שהביאו להסדר הטיעון. משכך, הטרופה שהועלתה מצד משפחת המנוח כלפי המאשימה בנוגע להסדר הטיעון לא היתה, על פני הדברים, במקומה.

[יוער, כי בעת שמיעת ההליך עלו מצד ההגנה טענות כי זכדי"ם שהוגשו כראיות ונגעו לשרשראות חלק מהמוצגים, אינם אותנטיים. עניין זה הועבר על ידי המאשימה לבחינת מח"ש. לשלמות התמונה אציין, כי בטיעוניה לעונש הדגישה המאשימה כי נתון זה לא שימש במסגרת שיקוליה להסדר הטיעון].

משכך, הגעתי למסקנה שיש לכבד את ההסדר. כאמור, חלק מהשיקולים להסדר היו שיקולים ראייתיים; וגם טווח הענישה עליו הסכימו הצדדים תואם, ולו בקווים כלליים, את מתחמי הענישה במקרים דומים. אפנה לכך כי ככלל בתי המשפט מונחים ככלל לאמץ הסדרי טיעון. הסדר הטיעון הוא מוסד שיש אינטרס ציבורי בקיומו והוא חלק מהשיטה האדברסרית, הגם שבית המשפט אינו "חותמת גומי". כיבוד הסדרי טיעון הוא אינטרס לגיטימי, שאם לא כן עלול לחול כרסום במעמדו של מוסד זה. זאת ועוד, ניתן בפסיקה משקל לאינטרס ההסתמכות של הנאשם אשר הודה במיוחס לו מתוך ציפייה כי הודאתו תביא לקבלת הסדר הטיעון (וראה בנדון לדוגמה האמור בע"פ 1958/98 פלוני נ' מדינת ישראל,

פד"י נז (1), 577; ע"פ 2665/21 מדינת ישראל נ' סיבוני (28.3.22).

לעניין העונש הקונקרטי, נתתי דעתי לכלל הטיעונים שהובאו על ידי באי כוח הצדדים ושעלו בתסקירים. במיוחד נתתי דעתי, מחד, לתוצאה הטראגית שנגרמה, היינו מות המנוח, וההגנה על ערך החיים; כמו גם הפגיעה הקשה והממשית שנגרמה למשפחת המנוח. כפי שצינתי וכפי שגם הורי המנוח ציינו, ובצדק, שום עונש לא ירפא את פצעייהם. עם זאת, יש לקוות כי חלופה הזמן ישכך ולו במעט את כאבם והם ימצאו מזור לקשיים הרבים שאל מולם הם ניצבים. מנגד, נתתי משקל לנתוני הנאשם, לכך כי מדובר בצעיר נעדר עבר פלילי, שנטל אחריות על מעשיו וגילה אמפתיה כלפי כאב משפחת המנוח.

סוף דבר, אני משית על הנאשם את העונשים הבאים:

1. 9 שנות מאסר, החל מיום מעצרו 25.5.19;
2. מאסר לתקופה של 12 חודשים, על תנאי למשך שלוש שנים מיום שחרורו; והתנאי הוא כי הנאשם לא יעבור עבירת אלימות מסוג פשע;
3. מאסר לתקופה של 6 חודשים, על תנאי למשך שנתיים מיום שחרורו; והתנאי הוא כי הנאשם לא יעבור עבירת אלימות (ולמען הספר ספק - גם איום בכלל זה) מסוג עוון;
4. אני מחייב את הנאשם בפיצוי לטובת משפחת המנוח בסכום כולל של 150,000 ₪. סכום של 20,000 ₪ הופקד בקופת בית המשפט והמזכירות תעבירו לידי משפחת המנוח; וסכום נוסף של 30,000 ₪ נמצא ברשות בא כוח משפחת המנוח, והוא יעבירו לידי שולחיו. היתרה, סכום של 100,000 ₪, תשולם ב 10 תשלומים שווים ורצופים כאשר הראשון ביניהם ישולם ביום 1.7.22 ויתרת התשלומים בתחילת כל חודש עוקב. אי תשלום של אחד התשלומים יעמיד את יתרת הסכום לפירעון מיידי. התשלומים יבוצעו באמצעות מזכירות בית המשפט או המרכז לגביית קנסות אגרות והוצאות בלבד. נאסר על הנאשם או מי מטעמו ליצור קשר, במישרין או בעקיפין, עם משפחת המנוח בהקשר זה. המאשימה תעביר למזכירות את פרטי הגורם הרלוונטי במשפחת המנוח לצורך תשלום הפיצויים.

זכות ערעור תוך 45 יום מהיום לבית המשפט העליון.

ניתן היום, י"א ניסן תשפ"ב, 12 אפריל 2022, בהעדר הצדדים.